

Sárospataki KRÓNIKA

XII. évfolyam

3. szám

1980. május

Büszkeségünk, az új sportpálya

Számvetés egy avatóünnepség alkalmából

A 450 éves pataki iskola jelenlegi állapotában nemzedékek építómunkájának eredményét foglalja magában. Négy-öt emberöltő hordta össze a falai közé azokat az anyagi értékeket, amelyeknek most mi vagyunk a birtokosai.

Az elmúlt évszázadok tanár- és diáknemzedékeinek hagyatéka nemcsak arra kötelez bennünket, hogy jól sáfárkodjunk a ránk hagyott javakkal, hanem arra is, hogy erőnkhez mérten tovább gyarapítsuk munkahelyünk létesítményeit.

Megelégedésünkre szolgál, hogy a mi nemzedékünknek is sikerült a korábban felhalmozott értékekhez néhány maradandó alkotással hozzájárulni. A kor követelményeinek megfelelő természettudományi szaktermek, a gazdag iskolai könyvtár és a pincéből kialakított reprezentatív ifjúsági klub mellett elsősorban a közelmúltban megépített sportpályára vagyunk büszkék.

Büszkeségünk — az értéket alkotó fáradozás eredményének elismerésén túl — abból a jogos tudatból táplálkozik, hogy ennek az objektumnak a létrehozásában mutatkozott meg leginkább az iskola tanárainak és diákjainak, Sárospatak és a megye üzeleinek, az egyéneknek és a közösségeknek az iskola szeretetéből fakadó összefogása, önzetlen tenni akarása. Ennek a közös erőfeszítésnek köszönhetjük, hogy a másfél millió forintot érő létesítményt képesek voltunk 300 ezer forintból előállítani.

A büszkeség mellett öröm is tölt el bennünket. Örömünk forrása kettős. Szemet gyönyörködtető az iskolai sport és testnevelés minden

igényét kielégítő új sportpálya pusztá látványa is... És milyen szép az új sportpálya jelképnek is! Valahányszor ránézünk, eszünkbe jut: ez a gyakorló- és versenytér igazolja, hogyan vált a jó ügy mozgosító crejébe vetett hitalkotó szenvedéllyé; hogyan vált a széles körű társadalmi megértés elkötelezett támogatássá; hogyan vált az iskola iránti hő szeretet anyagi erőforrássá...

A pálya megépítésének igénye 1972-ben fogalmazódott meg bennünk; akkor, amikor a helybeli városi tanács az iskolakerti tornaterem előtti sportpályát — díszpark létesítése céljából — kisajátította.

A következő esztendőben kéréssel fordultunk a városi tanácshoz, hogy a Kazinczy utcai lakások mögött levő kertekből a korábbi tornater nagyságával azonos területet sajátítson ki az új pálya megépítéséhez. A szükséges területet a tanács 1974-ben bocsátotta a rendelkezésünkre. Ezt követően kezdtünk hozzá az építkezés anyagi feltételeinek a biztosításához.

A szükséges pénzeszközök előteremtéséhez sem a megyei, sem a városi tanács nem tudott érdemi segítséget adni. Az iskola szűkös költségvetéséből egy ilyen méretű munka elvégzését nem lehetett vállalni. A pályát viszont — az iskolai sport és testnevelés fellendítése érdekében — meg kellett építenünk.

Ezt a kényszerítő körülményt ismerte fel a KISZ KB honvédelmi és sportszakosztálya is akkor, amikor — levélbeli kérelmünket indokoltan találva — 1976-ban elsőként sietett segítségünkre, és 80 ezer forintot utalt ki az építkezés megindításához. (A kedves eseményről a

Népsport 1976. február 5-i száma is hírt adott!) Ugyanekkor a város üzei és vállalatai is felajánlották segítségüket. Kondor Sándor elvtárs, a Bodrogmenti Vízgazdálkodási és Talajvédelmi Társulat elnöke lehetővé tette, hogy a vállalatnál dolgozó pataki öregdiákok segítsenek nekünk. Tóth István és Sivák József hajtották végre a terület geodéziai felmérését, és készítette el a pályaépítés teljes műszaki dokumentációját. Ezután a kivitelezés munkájából is mindketten alaposan kivették a részüket. Közreműködtek csaknem 1000 folyóméter alagcső lefektetésében, a gyűjtőcsatorna elkészítésében és a szegélykövek lerakásában. Ők végezték az egész építkezés műszaki irányítását is.

A városi tanács költségvetési üzemének akkori vezetője — Pletenyik Mihály elvtárs — több mint 1000 köbméter föld helyszínre szállításával, az esedékes földmunkák elvégzésével, a salakpálya elkészítésével járult hozzá a pályaépítéshez — minimális költségtérítés ellenében!

Az Ózdi Kohászati Üzemek kereskedelmi igazgatóságától — tonnánként 1 forint térítés ellenében — 900 tonna kohósalakot vásároltunk, és az illetékesek jóindulatából kb. 100 folyóméter vaskerítés elkészítéséhez szükséges vasanyag beszerzése is lehetővé vált. A kohászati üzemeknek ez a támogatása 40 ezer forintnyi összeg megtakarítását jelentette az iskolának! Maradandó hálát érzünk azért, hogy a kereskedelmi igazgatóság messzemenően felkarolta ügyünket; és őszinte elismerésünket fejezzük ki Pohánka Elemér mérnöknek, volt tanítványunk, Pohánka Enikő édesapjának, aki a magyar ipar egyik BABZ megyei fellegvárában eljárta a pataki diákok érdekében.

A salak ideszállításában — a helyi állomásfőnökség és a városi KISZ-bizottság ajánlására — a MÁV Vezérigazgatósága segített azzal, hogy a 900 tonna rakományt Ózdról Sárospatakra díjtalanul hozatta el. Ez a nemes gesztus újabb 80 ezer forinttal csökkentette a pályaépítés költségeit.

A salakot a vasútállomásról az iskolai pályára

ra — nagyon jutányos áron — a helyi Volán-kirendeltség fuvarozta be.

A pályát övező kerítést — nagyrészt társadalmi munkában — a BÁG, a TÖVÁLL, a Csepel JÁKÓ Gyáregység dolgozói és a kollégiumok szakmunkásai csinálták meg.

Az építkezés munkájából iskolánk ifjúsága is derekasán kivette a részét. Növendékeink végezték el az alagcsővezéssel és a gyűjtőcsatorna-készítéssel járó földmunkákat; ők ásták ki a szegélykövek lefektetéséhez szükséges árkot. Tanulóink kirostálták és elteregtették a 900 tonnányi salakot; ők bonyolították le a szükséges tereprendezi és csinosítási akciókat. Diákjaink bekapcsolódtak azokba a munkákba is, melyeket a Kossuth Kollégium felé eső vaskerítés anyagának méretre vágása, a kerítésszelvények összehegesztése és a kerítésoszlopok kihelyezése igényelt...

Növendékeink sokirányú tevékenységét az iskola és a Kossuth Kollégium pedagóguskollektívája is segítette. Tantestületünk 10 tagja lelkesen „benne volt” a futópálya alapjának kiadásában. A kossuthosok közül Dékány Gyula és Zambon László tanár úr a kerítés megtervezéséből, kitűzéséből, összehegesztéséből, egyszóval bizonyos gyakorlati feladatok megoldásából vállalt fontos részt...

Szakmunkásaink — Plósz Mátyás, Elek István és Kardos János — a pálya locsolásához szükséges vízvezeték kialakításával, a kerítéskapu elkészítésével, az oszlopok festésével, a salakfelület karbantartásához szükséges hengerek megszerkesztésével tettek nagy szolgálatot az iskolaközösségnek.

Most, amikor mintegy félévtizedes munkánk eredményeként végre birtokba vehetjük sportpályánkat, hálával és szeretettel emlékezünk meg mindazokról, akik segítettek nekünk.

Reméljük, hogy az esedékes pályaavatató ünnepségen patronálóink jelenlétükkel is megtisztelnek bennünket, és lehetőséget adnak arra, hogy több mint 1 millió forintot érő segítségüket személyesen is megköszönhessük.

KÁDAS SÁNDOR igazgató

M E G H Í V Ó

a sárospataki
Rákóczi Gimnázium

1980. május 31-én 14 órakor
tartandó

**SPORTPÁLYAAVATÓ
ünnepélyére**

Az ünnepély műsora:

1. A sportolók bevonulása
Nytókép
2. Avatóbeszédet mond Kádás
Sándor gimnáziumi igazgató

3. Az I—II—III. osztályos fiú
tanulók szabadgyakorlata

4. Tréfás atlétikai leány
évfolyamváltó

5. Leány és fiú szertorna-
bemutató
Akrobatikus ugrások

6. Tréfás atlétikai fiú
évfolyamváltó

7. Az I—II—III. osztályos
leánytanulók
karikagyakorlata

8. A sportolók bevonulása
Zárókép

9. A KISZ KB és a
pedagógusok labdarúgó-
csapatának mérkőzése

10. Labdarúgó-mérkőzés
a királyhelmei és a
sárospataki gimnázium fiú
csapata között.

A pályaavatató ünnepély
helye az iskolakert!

A sárospataki
Rákóczi Gimnázium
igazgatósága és
testnevelési munkaközössége

Alma Mater

Nagykaposi diák színjátszók, gratulálunk!

A KISMADÁR C. MÓRICZ-MŰ SÁROSPATAKON

Kiváló diákelőadáson vehettünk részt 1980. február 1-én a díszteremben; a szlovákiai Nagykapos gimnáziumából jött magyar nemzetiségű fiatalok mutatták be Móricz Zsigmond Kismadár című drámáját. A szindarabot — a nagy érdeklődésre való tekintettel — kétszer tűzték műsorra vendégeink...

Ennyit előjáróban, térjünk rá a részletekre! A rendezvény már csak azért is figyelmet érdemelt, mert nálunk — sajnos — ritka az olyan jellegű előadás, amelyből következtethetnénk: más középiskolákban hogyan működnek Thália ifjú papjai és papnői...

De ezen a téren kedves kivételnek számított a nagykaposi diákok színjátszó körének vendégjátéka. A színjátszó kör — igaz, teljesen kicserélődött szereplőkkel — most másodszer lépett fel Sárospatakon. (A „társulat” tagjai először 1973-ban, a Csokonai születésének 200. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen mutatkoztak be városunkban; a diákszínjátszók akkor *Az özvegy Karnyóné* című bohózzal hódítottak meg a helybeli közönséget.)

Ez az amatőr művészeti együttes második ittlétekor is elnyerte a közönség rokonszenvét... Pedig — Géczy Lajos tanár úr mondta — a lányoknak és a fiúknak nem sok idejük volt a felkészülésre, az összeszokásra; a jelenlegi keretben csak 1979. szeptemberében kezdték a munkát. De Móricz drámája vonzotta őket; a szerepek jó alakítási lehetőséget kínáltak nekik; a darab légköre — a falusi környezet — nem volt idegen a számukra... És minden szerep „gazdája” tőle telhetően igyekezett, elfogadható teljesítményt akart nyújtani; a próbákat — szinte akárhányszor és akármikor — a diákok zokszó nélkül vállalták.

A színjátszó kör tagjai megerősítettek mindent, amit vezetőjük, Géczy Lajos tanár úr mondott. Sőt kiegészítették vezetőjük szavait: megjegyezték, hogy szilárd a közösségük, segítik és támogatják egymást, nem riadnak vissza az áldozatoktól sem, hogy megismerjék és megismertessék a magyar irodalom remekeit... Említést tettek arról is, hogy mielőtt hozzánk jöttek volna, a Kismadár című Móricz-darabot már több mint 10 Nagykapos környéki helységben adták elő!

A Kismadárra mi is kíváncsiak voltunk; pataki bemutatójára minden jegy elkelt. Dísztermünket — két egymást követő előadáson — zsúfolásig megtöltötték az érdeklődők...

Ezek előtt Dobay Béla tanár úr bevezetőjét hallhatták; ő Móricz Zsigmond úttörő jelentőségű írásművészetéről és a nagykaposi diákok bátor vállalkozásáról beszélt. Utána a nézőközönség átadta magát a Móricz-darab élvezetének; szinte belefeledkeztünk az előadásba... Anynyira egybefogott, művészileg kitűnően elrendezett, stílusos volt minden!

A drámában Móricz — mint sok más művében — jellegzetes paraszthalakokat ábrázolt; a konfliktushelyzeteket is mesterien idézte elő. Fel-tárta a korabeli — kizsákmányolás miatt nyugtalan — falu szenvedéssel, munkával, kivagyisággal teli hétköznapjait; leleplezte a népszínműromantikát. De a drámában Móricz nem szőtt bonyolult történetet... Csak egy tipikus „eset” ragadott ki a régi világból: Miska, a nyomortól szabadulni akaró fiú, amelyik alföldi faluból a városba szökött. Kedvese, a pergő nyelvű Böske — mivel nem győzte kívánni Miska hazatérését — férjhez ment egy tehetős nagygazdához... Ez a házasság azonban nem lehetett bol-

dog: Böske, a „kismadár” az önzésből és vagyonból formált rácsok közül kivágott a „szabadba”: a tisztességes szegénység csábította... Rájött, hogy — a megpróbáltatások ellenére — életének csak Miska adhat értelmet...

Az előadás a drámából sokat kihozott; a Móricz-mű valósággal meglevénedett a színpadon. Különösen eredeti volt Kovács Anikó Böske, Mokcsai Dezső a gazda és Tóbiás Margit a sógorasszony szerepében.

A színpadi játék közben persze akadt egy-két apró észrevételünk (pl. a béli jelenet, bár a tánc általános tetszést aratott, enyhén elnyújtottnak tűnt; néhány epizódban a mozdulatok és a hangárnyalatok mintha nem érvényesültek volna kellőképpen.)

Az észrevételek ellenére: az előadás pergő ritmusa, lendülete magával ragadott bennünket; a népes szereplőgárda egy pillanatra sem esett ki a játék erőteréből. A Móricz-mű a nagykaposi diákok felfogásában élt és natott. S egyértelműen kijelenthetjük: örülünk, hogy a nézőtérrel tanúi lehettünk a „kismadár” elgondolkozott sorsának...

Köszönettel fogadtuk a nagykaposi diák művészeti csoport vendégjátékát; tehetséges együttesnek tapostunk. A színjátszó kör előadását példamutatóan találtuk; tudatosodott bennünk, hogy mi mindent tehet — még egy ifjúsági „színtársulat” is — valamely iskola kulturális életének fellendítése érdekében...

Gratulálunk nagykaposi barátainknak!

Kívánjuk, hogy a jövőben is vegyenek részt és érjenek el nagy sikereket a szlovákiai magyar színjátszó mozgalomban!

Butella Marianna
III. B

PÁLYÁZAT

Urbán György festőművész, iskolánk volt növendéke egyik, a Képzőművészeti Alap zsűrije által 4530 forintra értékelt művét jutalmul tűzte ki annak a jelenlegi rákóczi diákfestőnek, aki pályamunkájával 1. helyezést ér el. A festőművész a 2. és 3. helyre kerülő tanulókat — stílszerűen — képzőművészeti könyvekkel szándékozik megajándékozni.

Egy személy több alkotással is pályázhat. Az alkotások témája szabadon választható meg. A pályázó szinte formai és technikai előírásoktól mentesen munkálkodhat: készíthet tájképet, illusztrációt, csendéletet, realista vagy absztrakt irányzatú festményt, tollrajzot stb.

A pályamunkák ne legyenek anyag- és költségigényesek; bekereteztetni sem kell őket. A piktúra ifjú művelői inkább azon fáradozzanak, hogy akár akvarellal, akár temperával, akár olajfestékekkel dolgozzanak: szakmai hozzáértésről tegyenek tanúbizonyosságot. A festészettel foglalkozó fiatalok arra törekedjenek, hogy akár vásznon, akár kellő alapozású farost- vagy kartonlemezen örökítik meg témájukat: művészi érzékük kiteszzen az alkotásokból...

Egy-egy pályamunka mérete lehetőleg ne haladja meg az 50x40 centimétert!

A pályamunkákat elbírálásra 1980. augusztus 23-ig kell leadni az igazgatói irodában.

Eredményhirdetés szeptember 1-én, a tanévnyitó ünnepélyen lesz.

• • • • •
Az iskolaközösség köztiszteletben álló nyugdíjas tanárunk, dr. Urbán Barnabás fiának, Urbán György festőművésznak, a Rákóczi Gimnázium 1954-ben végzett hálás és híres diákjának köszönheti a pályázat kiírását.

A festőművész számára a pályázat kiírása — minden bizonnyal — az emlékezés egy formája. IV. B osztályos gimnazista volt, amikor itt döntő indíttatást kapott mai tevékenységéhez. A Népművelési Minisztérium és az Oktatásügyi Minisztérium által meghirdetett országos középiskolai rajzversenyen — a magyar Képzőművészeti Főiskola értékelése alapján — 1. díjat nyert. Azt gondoljuk, a tanulóifjúság

számára a pályázat emlékeztető is. A volt pataki diák egykori fényes sikerére ösztönző példaként kell tekinteni!

Urbán Györggyel érettségije óta is csak büszkélkedhet az alma mater: elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát; 1964-ben Derkovits-díjat kapott; rangos helyet vívott ki magának pályatársai között...

A kiváló pataki öregdiák — ahogy mondani szokták — hosszú ideje jelen van a hazai kulturális életben. Képei eljutottak számos országos kiállításra; a festőművész alkotásaiból már önálló kiállítás is nyílt a Műcsarnokban és a Kulturális Kapcsolatok Intézetében. Nemrég a Nemzeti Galéria kérte őt, hogy a

műhelygyakorlatok szekciójában rendezzen önálló kiállítást.

Urbán György neve a külföldi kulturális életben is elismert. Festményei az elmúlt másfél évtizedben „bejárták” Európa nagyvárosait; előkelő helyre kerültek — nemegyszer önálló kiállítás keretében — Bécs, Frankfurt, Lyon, Madrid, Moszkva, München, Párizs, Tours kiállítótermeiben...

Urbán György festőművész, a Rákóczi Gimnáziumot sohasem feledő öregdiák eddigi sikereinek szívből örülünk. Kívánjuk, hogy eredeti tehetsége, alkotó munkássága ezután is kellő megbecsülésben, elismerésben és méltánylásban részesüljön!

Nem magyarul, mégis érthetően

1980. április 29-én, szombaton délután 5 órai kezdettel az idegen nyelvi munkaközösség megrendezte hagyományos műsoros estjét. Ezen 11 nyelvszakos tanár 182 tanulója szerepelt.

Az angolul, németül és latinul előadott „számok” műfaja, hangulata és hatása rendkívül változatos volt.

Dalos, játékos angol nyelvű összeállítások — főleg az első és második osztályosok részéről — ugyanúgy helyet kaptak a színes műsorban, mint a nyelvi és előadástechnikai szempont-

ból egyaránt igényes 20—30 perces jelenetek. (Gondolok itt a IV. B osztálynak mindkét, a III. B osztálynak pedig az egyik angol tagozatos csoportjára!)

A nyelvoktatásunkat reprezentáló képnek nélkülözhetetlen „elemei” voltak a komoly szépségű, latin nyelvű Vergilius-, Horatius-, Catullus-versek, Janus Pannonius-versrészletek, a német költemények, a megnyerő dalok és a bajor eredetű néptáncok.

A szereplők rokonszenves izgalma és a dísztermet zsúfolá-

sig megtöltő nézők-hallgatók, őszinte érdeklődése együttesen alakította ki azt a várakozástól fűtött légkört, amely a sikeres szereplés előfeltétele.

Reméljük, két év múlva újból számot ad a munkaközösség arról, hová juthat el egy-egy évfolyam a nyelvtudás terén a tanulói szorgalom és a lelkiismeretes szaktanári munka eredményeként.

Szentgyörgyvári Mária
II. A

Öroszlánkörmök

NEVESSÜNK EGYÜTT!

(A szovjet sajtó humora)

A diagnózis

Még a legjobb specialisták is tévedhetnek a diagnózis megállapításakor.

— Ugyan már! — szolt az orvos, miközben épp a páciens egyik szemébe nézett. Nem is olyan nehéz megállapítani a diagnózist. Önnek például gyengék az idegei, beteg a mája, a szíve sincs rendben, vérkeringési zavarai is vannak. Azt tanácsolom, hogy...

— Arra kérem, doktor úr, nézzen a másik szemembe. Emez ugyanis a műszemem.

Fordította Suga József, II. A

A leleményes kisleány

Egy alkalommal a botanikus kertből két ritkán előforduló banánt küldtek Buffonnak, a híres francia tudósak. A banánok átadását egy kisleányra bízták.

A fiúcska úgy vélte, minden banán egyforma, s így mindket-

tőre nemigen van szüksége a tudománynak. Ezért az egyik banánt útközben megette.

Amikor megérkezett Buffonhoz, a tudós megkérdezte tőle:

— Hol a másik banán?

— Megettem — válaszolta a kisleány.

— Hogy tudtad megenni? — kiáltott fel a tudós.

— Így ni — mutatta a fiú —, s megette a másik banánt is.

Fordította Dovák Dóra, I. A

Van ez így

Leleményes riporter kereste fel Albert Einsteint. A találkozóra egy roppant eredeti kérdést eszelt ki.

— Hogyan szokta rögzíteni zseniális gondolatait? — kérdezte a riporter a tudóst. — Van valamilyen notesza, jegyzetfüzete erre, vagy netalán egy teljes kartotékja?

A nagy tudós ránézett az előtte álló riporterre, aki kezében egy noteszl tartott, és így szólt:

— Kedvesem! Zseniális gondolatok olyan ritkán jutnak eszünkbe, hogy azokat nem nehéz megjegyezni.

Fordította Májer Irma, I. A

A kertben

Fiatlagon agrónomus beszélget egy idős parasztbáccsival.

— Elavult módszerekkel gazdálkodik. Csodálkoznék, ha erről a fáról tíz kilónál több almát tudna leszedni.

— Én is — feleli az idős ember. — Ez ugyanis körtefa.

Fordította Suga József, II. A

A házitánító és a diák

Történt egyszer, hogy a házitánító elaludt az órán. Amikor felébredt, elszégyellte magát a tanítványa előtt. Elhatározta, hogy becsapja.

— Épp most beszéltem álomban magával a királlyal — szólt a tanár.

Másnap a diák aludt el az órán. Amikor észrevette ezt a tanár, rákiáltott:

— Miért alszol az órán?

— Én is találkozni akartam a királlyal.

— No, és sikerült? — érdeklődött a házitánító. — Miről beszélgettetek?

A diák szemlesütve felelte:

— Azt mondta a király, hogy tegnap nem is látta Önt.

Persze

(Tadzsik népmese)

Volt egyszer egy ember, s annak egy papagája. Sokáig tanította beszélni a papagájt. A madár azonban csak annyit tudott

mondani, hogy „persze”. Végül úgy döntött a gazda, eladja a papagájt.

Egy férfi, aki éppen papagájt akart venni, megkérdezte a gazdától:

— Mennyibe kerül a papagáj?

— Száz rubelbe — hangzott a válasz.

— Miért olyan sokba?

A gazda erre így szólt:

— Ez a papagáj nagyon okos. Megér ennyi pénzt. Ha nem hiszi, kérdezze meg tőle.

— Hé, te papagáj! Igaz, hogy te olyan okos vagy? — kérdezte a férfi.

— Persze — rikoltotta a papagáj.

A vevőnek megtetszett a madár. Meg is vette száz rubelért. Otthon különféle kérdéseket tett fel neki, de a papagáj mindig csak azt válaszolta: persze.

Az új gazda dühbe gurult és felkiáltott:

— Csak egy bolond ad száz rubelt egy ilyen papagájért!

— Persze — rikoltotta a papagáj.

Fordította Fodor Berta, I. D

Az együttérző pincér

Vonaton utazott egyszer Einstein. Megéhezett és bement a büfékocsiba. Kézbe vette az étlapot, keresni kezdte a szemüvegét. Mivel nem találta, megkérte a mellette elhaladó pincért, hogy olvassa el neki, mi van az étlapon.

A pincér együttérzően ránézett az őszhajú emberre, csóválni kezdte a fejét, majd halkán így szólt:

— Bocsásson meg! Sajnálom, de én sem tudok olvasni.

Fordította Suga József, II. A

Az orvosnál berreg a telefon:

— Halló! Doktor úr, a kisfiám lenyelte a tollamat.

— Azonnal megyek!

— Mit csináljak addig, amíg megérkezik?

— Írjon ceruzával — felelte az orvos.

Fordította Suga Gábor, I. E

Disputa

Ki a jó fej nálunk?

Politikai vitaköreink 1980. március 28-án az egész iskolaközösség előtt újra „kipróbáltattak”: hivatásuk magaslatán állnak-e? A vitakörök vezetői rátermettségüket bizonyították: hogyan képesek — olykor és esetleg bizonyos kérdésekben másképp hangolt egyének jelenlétében — érvényt szerezni a helyes nézeteknek? A vitakörök tagjai pedig — ezúttal a munkához való viszonyt téve polémia tárgyává — „vizsgáztak”: tisztában vannak-e a maguk és mások feladataival, a bennünket érintő társadalmi elvárásokkal, a köztünk levő dologkezelők megnevelésének fontosságával?

Hogy miért éppen most került napirendre ez a téma? Különösebben nem kell magyaráznunk. Pártunk március 24. és 27. között tartotta XII. kongresszusát. A kongresszuson nagy hangsúlyt kapott a gazdasági építőmunka problémáiról szóló beszámoló. Ezután természetesnek találtuk, hogy az iskolában is szétnézzünk: milyen nálunk a munkafegyelem, a munkaerkölcs? Megvan-e a kellő becsülete a szellemi és a fizikai munkának? Hogyan viszonyulunk a kötelesség teljesítéshez?

A mi munkánk; a tanulás. Most kell elsajátítanunk azt az ismeretanyagot — s nem mindegy, ezt hogyan tesszük —, amelyre később építhetünk...

De belátjuk-e, ezt mindannyian? Nem! Ellentétes hatások érnek bennünket; jó és rossz irányban egyaránt motiválnak. Igaz, a jó hatások ösztönzőek; kedvező körülmények — munkaszerető társak között — meg is erősödnek. De a rossz hatásoktól sokszor nehéz szabadulni; a kényelmek, akaratgyenge leányok és fiúk idő nap előtt elvesztik munkakedvüket. Dologtalanul, könnyelműen, mások rovására kívánnak élni...

Ilyen gondolati közegben vetődött fel a legtöbb vitakörben a kérdés: milyen embert tekintünk példaképünknek? Ki az ún. jó fej nálunk?

A válaszok nem egységesek. (Ez nemcsak a vitaköri hozzászólások alapján állapítható meg — hiszen egy-két helyen az „illetékesek” alig hallatták hangjukat —, hanem bizonyos diáktípusok mindennapi viselkedéséből is!)

Természetesen iskolánk tanulóinak többsége helyesen vélekedik a munkás, tevékeny életről; nem irtózik betegesen a hasznos erőfeszítésektől. Diákközösségünkben túlsúlyban vannak az olyanok, akik vállalkozó szelleműek, kezdeményezők; társaim zöme nem bújik ki a „munkaköri kötelezettségek” teljesítése alól. A „patakiság” ma is védjegy: a képességünk és tehetségünk szerint végzett munka biztosítéka, a tartalmas élet ígérete...

Számunkra a jó fej az, aki nem él vissza az előlegezett bizalommal; aki eleget tesz a vele szemben támasztott ésszerű követelményeknek; aki nem fordít hátat a jogos társadalmi elvárásoknak.

Szerencsére nálunk kevesen vannak az olyanok, akik lazálnak; akik leállnak ott és akkor, ahol és amikor mások „húznak”; akik csak haszonélvezői a többiek fáradásainak. Kevesen vannak... De vannak! És néhány tapasztalatlan fiatal talán „bedől” nekik: követendőnek tartja a dolgokhoz való hozzáállásukat. Néhány megtévesztett leány és fiú talán imponálóan találja élet-szemléletüket. Néhány félrevezetett iskolatársunk talán „vagányságnak” tekinti a cinizmusukat...

Az ilyen — előnytelenül befolyásolható — személyek számára a destruktív magatartásforma képviselői a „menők”, a „jó fejek”...

Pedig — mint az eddigiekből kiderülhetett —, nem mindegy, hogy milyen a pozitív vagy a negatív töltésű „jó fejek” aránya iskolánkban! A határozott, konstruktív egyéniségek magukkal ragadják a többieket is: árasztják maguk körül az értelmes cselekvés derűjét... A rosszra hajló, akarategyenge személyek bizonytalansági tényezők. Minden nevelői vagy közösségi ráhatás ellenére sem lehet tudni, hogy adott esetben felsorakoznak-e a szellemi, illetve a fizikai munka frontján,

vagy csak a frontvonal mögül járattják a szájukat...

Könnyebb ugyanis — ezt tanúsította a politikai vitakörök egypár hozzászólója —, problémáztatni, mint a sarkunkra állni! Lám, milyen hálás téma a túlterheltség, a szórakozási igény, a szabad idő hasznos eltöltése — ha egyes „jó fejek” a semmittevésüket akarják palástolni! Ilyenkor az unatkozás, a közöny is szóba jön... Ugyancsak hálás téma a klubrendezvények „leépülése”, elszürkülése, a sportolási lehetőségek korlátozottsága —, ha valahol a pusztá beszédétől várnak csodákat. Ilyen helyeken abba a kilátástalan vitába is mindig belebocsátkoznak, hogy vajon a kollégistáknak vagy a kinnlakóknak jobbak-e a tanulási feltételei...

Tanulási feltételek! Mintha bizony minden a külső körülményektől függne... Csak arról feledkeznek meg néhányan, hogy az eredményes munka nálunk alapjában véve a belső, a személyi feltételeken múlik. A kellő akaraterőn és a szorgalmon. Mindenki persze nem lehet kítűnő tanuló... De az iskola mindazoknak a becsületes fiataloknak — az elégségeseknek és a közepeseknek is — sikerélményt nyújthat, akik valamilyen téren meglévő tehetségüket készek kibontakoztatni!

Könnyebb problémáztatni — tapasztaltuk — a környezetünkkel és a világgal elégedetlenkedni, mint magunkban vagy demagóg eszményképeinkben keresni a hibát. Mert egyes „jó fejek” — a vegetáló fajtából — még érzékenyek is... Nyilván ezért vesznek magukhoz (minden tilalom ellenére) a Megyerben, vagy a Borostyánban, vagy a Strandbisztróban időnként szíverősítőt! Ezért álcázzák „mimóza lelküket” durva, udvariatlan magatartással. Ezért forgatják a „megható” könyvek lapjai helyett a felnőtté válást „jelképező” kártyalapokat...

Valóban könnyebb problémáztatni, mint a tettek mezejére lépni...

Főleg akkor, ha pl. még a nyaranta keresni akaró diáktársaimnak — az igazi jó fejeknek — is kedvét szegi néhol a felnőttek rossz beállítottsága. Azoké, akik szükséges rossznak tekintik a „melót”; akik örömtelen „robotot” látnak a szakmájuk gyakorlásában; azoké, akik mindig a munka könnyebbik végét akarják megfogni...

Megnyugtató — ez is előjött a politikai vitakörökön —, hogy a diákok java része (akár szellemi, akár fizikai munkát végez) nem a rossz példák általánosít. A többség — a helyenként szerzett kedvezőtlen tapasztalatok ellenére — nem mond le a nyári munkavállalásról; bízik abban, hogy a XII. kongresszus határozatai mindenütt előnyösen hatnak a munkához való viszonyra. A nálunk levő energikus diáktömeg a BÁG-gal kötött munkaszerződést továbbra is teljesíteni akarja; tudja, hogy az őszi társadalmi munkában megvalósul az egyéni és a közérdek összhangja. Ifjúságunk egészséges „magja” a nyári építőtáborokban is nagy fantáziát lát: alkalmat a munkára és a szórakozásra, a nemes vetélkelésre és a kikapcsolódásra...

Az építőtáborokhoz nekünk, a Rákóczi Gimnázium tanulóinak jó emlékeink fűződnek: se szeri, se száma azoknak az elismeréseknek, kitüntetéseknek, amelyekre a különböző munkahelyeken rászolgáltunk.

Eddigi eredményeink — hála a közvéleményformáló ún. jó fejeknek — megnövelték az önbizalmunkat. A politikai vitakörökben is túlsúlyban voltak azok, akik messzemenően támogatták iskolai KISZ-bizottságunknak a Magyar Ifjúság 1980/12. számában közzétett országos érvényű felhívását:

„Kedves lányok, fiúk, KISZ-tagok!

Az MSZMP XII. kongresszusa a gazdasági építőmunka soros feladatainak megoldásához a munka minőségének és hatékonyságának a növelését kéri nemcsak a párt tagjaitól, hanem a szocialista társadalomért felelősséget érző és vállaló valamennyi magyar állampolgártól, így a fiataloktól is. Ezért hívta versenye a Sziklai-brigád az ország valamennyi dolgozó kollektíváját.

Mi, sárospataki gimnazisták is csatlakozunk munkánkkal ehhez a mozgósító erejű felhíváshoz.

Becsületbeli ügyünknek érezzük, hogy annyian ott legyünk a nyári önkéntes építőtáborokban, ahányan jelentkeztünk. Vállaljuk, hogy a felnőtt normához viszonyított 60 százalék helyett 70 százalékra növeljük teljesítményünket.

Kérjük a gazdasági vezetőket, az előírt munkafeltételek és körülmények megteremtésére, segítve bennünket vállalásunk sikeres teljesítésében.

Diáktársaink!

Csatlakozzatok vállalásunkhoz!”

Matlák Erika
IV. F

Visszapillantó tükör

10 ÉVES

A SÁROSPATAKI KRÓNIKA

A pataki diákokhoz — a hajdani Református Kollégiumban éppúgy, mint jogutódjában: az állami Rákóczi Gimnáziumban — mindig közel állt a „sulisajtó” eszméje. Ezért egy ifjúsági lap alapításának és fenntartásának a gondolatával — a XIX. század óta — több nemzedék tagjai is foglalkoztak nálunk.

Leghamarabb — Gulyás József rövid iskolatörténete szerint — az akadémisták látták be, hogy „gondolatnál jobb a tett”: az 1840-es években *Bujdosó* címmel diákújságot szerkesztettek. Ezt addig, ameddig lehetett — valószínűleg az egykori Kossuth-féle Országgyűlési Tudósítások vagy a Törvényhatósági Tudósítások mintájára — kéziratossá formában állították elő.

1868/69-ben rövid életű új kezdeményezés történt: a Sárospataki Magyar Irodalmi Önképző Társulat *Hajnal* címmel lapot bocsátott ki. Ezt az újságot is — a *Bujdosó*hoz hasonlóan — szép írású diákok „körmölték” szabad idejükben. A *Hajnal* — a fennmaradt 24 szám tanúbizonyossága szerint — 16 oldalon havonta kétszer, két példányban került ki a másolók tolla alól.

A „sulisajtó” történetében nagy változás akkor következett be, amikor a Sárospataki Magyar Irodalmi Önképző Társulat 1894-ben megtalálta rá a módot, hogy újabb lapját, a Sárospataki Ifjúsági Közlönyt nyomdai úton, viszonylag nagy példányszámban állíttassa elő. Ez a lap — mely a századfordulón az ifjúsági egyesület kezelésébe ment át — hosszú ideig fontos szerepet játszott a kollégium kulturális életében: hozzájárult a szépírói és tudományos ambíciókkal vagy kritikai érzékkel „rendelkező” tehetséges fiatalok kibontakozásához. A *Sárospataki Ifjúsági Közlöny*t az 1947/48-as tanévig sikerült fenntartani; akkor a lapkiadás — az ideiglenes papírhiányra való tekintettel — abbamaradt.

Ezután egy más szellemű, de az előzőek örökébe lépő diákújság megindítása — bár 1952-

ben az iskola felekezeti jellege megszűnt — elég sokáig váratott magára. A Rákóczi Gimnázium KISZ-bizottsága — Hajdú Istvánnak, a pedagógus pártszervezet titkárának és Gergely Károly igazgatójának a támogatásával — csak 1969-ben kezdeményezte a „sulisajtó” feltámasztását. Ekkor azonban a kezdeményezés gyorsan eredményt is hozott: a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatala — III/1/IFJ/42/1970. sz. iratával — hozzájárult a *Sárospataki Krónika* kiadásához...

A *Sárospataki Krónika* 1970-ben mint időszakos diáklap indult meg; azóta is a KISZ-tagok orgánuma. A *Sárospataki Krónika* nyolc A/4-es oldalterjedelemben — többszínnyomással és linómetszetes melléklettel vonzóvá téve — lépett a siker felé vezető útra... Ez a sajtótermék — mutatis mutandi — azóta is megőrizte népszerűségét. A *Sárospataki Krónika* 500 példányban kezdte meg pályafutását; ez a számonkénti mennyiség — mely többnyire a Borsodi Nyomda helybeli telepén készült — azóta is elég volt az újság iránti kereslet kielégítésére...

A *Sárospataki Krónika* — keletkezése pillanatától fogva — az iskolaközösség szolgálatában állt. Ha az alkalom úgy kívánta, az újság elejét vezércikk foglalta el; ha ilyenhez nem akadt megfelelő téma, akkor lírai alkotás került a címloldalra. A lap többi oldalán *Novella*, *Historia docet*, *Természettudomány*, *Iskolatörténet*, *Humor*, *Fórum*, *Versek*, *Hírek*, *Anekdóták* címmel változó rovatok nyíltak.

A sulisajtónak ez a keresztmetszete Hajdú Istvántól származott; ő 1970 és 1973 között — mint a *Krónika* kiadásáért és szerkesztéséért felelős tanár — az iskolaújság életre keltésével úttörő, elismert és szíve szerinti munkát végzett. Munkájában — segítőként — néhány lelkes ifjúsági és pedagógus szerkesztő támogatta.

Hajdú Istvántól — a kolléga visszalépésekor — Kádas Sándor igazgató és Fenyvesi András tanár vette át a *Sárospataki Krónika* kiadásával és szerkesztésével járó gondokat; hozzájuk is vállalkozó szellemű diák- és tanár-szerkesztők csatlakoztak, hogy munkatársaik legyenek. . . Ennek ellenére — nagyrészt objektív okok miatt — az 1973/74-es tanévben csak egy újságszám jelent meg, az is stencilezve!

Az 1974/75-ös tanévben más alapokra helyeződött a lapkiadás: a felelősség megoszlott a kiadásért felelős Kádas Sándor, valamint a szerkesztésért felelős Dobay Béla tanár és Bódi Géza igazgatóhelyettes között. Tőlük, telhetően a diákok is osztoztak a *Sárospataki Krónika* összeállításának gondjában és örömeiben . . .

Ekkor az iskolaújság — a lapkiadási engedély 1964-es módosításával összhangban —, kívül-belül megváltozott: a számokban állandósult a vezércikk, megszilárdult a rovatrendszer.

Az 1974/75-ös tanévben — rotaprint eljárással — a *Krónikából* négy szám látott napvilágot; átmeneti bizonytalanság után helyreállt, sőt fokozódott a lap tekintélye. (Mutatja ezt részint az, hogy a VI. évfolyamába lépő „zsurnál” 1. számáról — *Pataki diákkrónika* címmel — az Észak-Magyarország 1974. november 20-i száma bizalomkeltő ismertetést közölt; részint az, hogy az 1975. június 20-i Magyar Ifjúságban „*takaros házi újság*”-unk neve állt címként egy, a VIII. sárospataki diáknapokról szóló tudósítás felett.) Csak az volt a baj, hogy a *Sárospataki Krónika* előállításában ekkor alkalmazott eljárás (a Borsodi Nyomda sárospataki telepén előre gyártott fedőlapokba minden esetben a borkombinát sátoraljaúj helyi házinyomdájában készült belíveket helyeztünk el), **nehézkésnek bizonyult, nem vált be. Ezért 1975/76-ban** — a lapkiadási engedély cseréjét szabályosan lebonyolítva — visszatértünk az „újságcsinálás” 1970 és 1973 között bevált gyakorlatához. A kézirat átadása után — a korrigálás kivételével — minden munkafolyamat elvégzését (szedés, tördelés, síknyomás stb.) rábíztuk a Borsodi Nyomda pataki telepének dolgozóira . . .

Ilyen módon a *Sárospataki Krónika* — Kádas Sándor igazgató és Dobay Béla tanár irányításával — történetének új szakaszába lépett. Tovább fejlődött, de — amennyire lehetett — hű is maradt önmagához. A régi — az eredeti —

formában (igaz, többszínű nyomás és melléklet nélkül), de korszerű tartalommal foglalt helyet iskolánk kulturális életében . . . Kedvelt és keresett sajtótermékké vált. Megtalálta az utat a pataki öregdiákokhoz is . . . Az újság kapocs lett köztük és az ősi schola között. (Néha írnak is bele!) A lap eljutott országos fórumokig, a nagy nyilvánosság elé is . . . Például 1977. április 2-án a Kossuth rádió a *Sulisajtó* című műsorában részleteket közölt belőle; a *Magyarország* 1977/51. számában dr. Nagy Károly — az 1977/3. számmal kapcsolatban — nagyon elismerőleg nyilatkozott a *Krónikáról*; a *Képes Újság* 1978/32. számában a *Patak legendája* című cikk szerzője a *Krónika* 1978/4. számából (kár, hogy sajnálatos nyomdahibákkal tarkítva) volt diákunk, Bágyoni György versét idézte.

Az ilyen — és ezekhez hasonló — példák azonban az iskolán kívül legfeljebb csak sejtetik azt, amit az iskolán belül tudatosítanunk kell:

— A *Sárospataki Krónika* — a tanulóifjúság erkölcsi és anyagi támogatásával — fennállásának 10 esztendeje alatt életképessé, színvonalassá és megbecsültté vált.

— A lap — a genius locinak megfelelően — elkötelezte magát a haladó hagyományok ápolására és a korszerű eszmék szolgálatára.

— A *Krónika* szerkesztősége folyamatosan érvényesíti az 1975/1-es számában megfogalmazott programot: „Az *Alma Mater* most is az iskolai élet fontosabb eseményeit mutatja be. Az *Oroszlánkörmök* fiatal tehetségeink eredeti írásait és sikerült műfordításait közli — tematikai és műfaji megkötöttség nélkül. A *Disputa* a tanulóközösségünket foglalkoztató kérdésekre keres választ; helyt ad a diákproblémákat fejtegető cikkeknek; vitatémákat vet fel. A *Viszszapillantó tükör* a haladó hagyományok ápolását segíti — egészséges lokálpatrióta-szempontról. Az egykori Szignál rovat azonban *Tribün* címmel lát napvilágot. Ez az eredetileg is emelvény, lelátó, tehát kiemelkedő hely értelemben használt nyelvi jel jobban érzékelteti igazi szándékunkat, mint a régi: azt akarjuk, hogy ebben a rovatban az itt vagy másutt végzett, de Patakhoz vonzódo neves „öregdiákok” kapjanak szót. A *Holmi* vegyes rovat: szépen megfér benne a hír a közérdekű közleménnyel, a humor a találós kérdéssel, az érdekesség (kuriózum) a kritikával . . .”

— Az újság — a múltbeli sulisajtóval összevetve is — 1970. és 1980. között megállta a helyét, országos viszonylatban rangot vívott ki magának az iskolai kiadványok sorában. Ezért név és időrend szerint említésre méltóak azok a „rákóczi” diákszerkesztők- és szerzők, akiknek a *Sárospataki Krónika* eddig a legtöbbet köszönhet: Sándor Béla, Mester Judit, Ullrich Katalin, Krakкаи Ernő, Kádas Éva, Iván Gyula, Póczos Barna, Juhász László, Lahocsinszky Pál, Burom Zoltán, Kormos Ferenc, Pinczés István, Szentimrey Ida, Tóth Magdolna, Komjáthy Lajos, Koncz Mária, Csombók László, Kiss Tibor,

Csuhaj Erzsébet, Kisvárdai József, Koncz Béla, Kulcsár Gábor, Tóth Tibor, Bartha Judit, Kelemen Katalin, Baranyai és Baranyi Katalin, Konyár Margit, Andrassy Éva, Csóka György, Radácsi Katalin, Takács Etelka és Katalin, Szőke Éva, Vaszkun Tibor, Mohi Sándor, Orbán Éva, Fráter Mária, Fehér Mária, Nagy Judit, Tóth Irén, Farkas Imre, Laczkó Tibor, Szabó Livia, Zeher Emese, Berecz Lilla, Pohánka Enikő, Máté Magdolna, Tesmagi Mária, Tóth Mihály, Butella Marianna, Domonkos István, Kovács Judit, Szabó Olimpia stb.

Dobay Béla
gimn. tanár

Tribün

Egy öregdiák az öregdiák — mozgalomról

1926 óta érzem magam pataki öregdiáknak, vagyis azóta, hogy az alma mater falai között kezembe kaptam útlevelemet, az érettségi bizonyítványt. Még azon az őszi Budapesten kötöttem ki, az egyetemen és az Eötvös-kollégiumban. Abban az időben formális, hivatalosan bejegyzett szervezete is volt a pataki öregdiákoknak, a PATAKI DIÁKOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE, amelyet — a kezdetektől kezdve — mindenki csak PADOSZ-nak emlegetett. A két világháború között szinte divat volt vándor diákszövetséget alakítani. Volt is ilyen szervezete igen sok iskola növendékeinek, s néhány évig még lapjuk is volt a szövetségeknek, a VÉN DIÁKOK LAPJA; ennek néhány példány megtalálható a pataki nagykönyvtárban. 1931 októberében — a Pataki Református Főiskola 400 éves jubileumára — az újságból ünnepi szám jelent meg. Ez a szám a „minden hó 1-én megjelenő társadalmi és szépirodalmi folyóirat” II. évfolyamának 15. száma volt. Erdemes forgatni a kiadványt, sok érdekes, a

korra jellemző cikk, adat található benne.

Pataki öregdiákként én is nyomban csatlakoztam a PADOSZ budapesti fiókjához, amelynek vezetői a legtekintélyesebb pataki öregdiákok közül kerültek ki. Igen sok más társadalmi vezető mellett találkozhattunk az összejöveteleken Kazinczy Gáborral, Finkey Ferencsel, Panka Károllyal, Trócsányi Zoltánnal, akik éppen olyan szeretettel fogadtak maguk közé egészen újdonsült öregdiákokat, mint amilyen szeretettel most mi hívunk magunk közé minden volt pataki öregdiákot, tekintet nélkül arra, hogy melyik mai pataki iskolában, meddig tanult. Szívesen látjuk bármelyik diáktestvérünket akkor is, ha éppen csak megszáradt a tinta az útlevelelén.

A PADOSZ éppen úgy, mint a többi öregdiák-szövetség, a második világháború után nem kelt ismét életre, arra viszont mód nyílt, hogy a Hazafias Népfőrt vagy más átfogó társadalmi szervezet keretében

„baráti köröként” színes és pezsgő kulturális és társadalmi életet éljenek egy-egy iskola volt növendékei. Ilyen körök létrehozásában Budapesten most is elsők között voltak a pataki öregdiákok, akik 1960 óta fehér asztal mellett és műsoros klubesteken évenként 10—12-szer is összejönnek, szinte mindig zsúfolásig megtelt teremben. S nemcsak öreg, hanem fiatal öregdiákok is otthon érzik magukat ezeken a találkozókön: volt teológusok, gimnazisták, tanítóképzősök, polgáristák és népfőiskolások egyaránt.

Összejöveteleink emlékeivel — aláírásokkal, fényképekkel, meghívókkal, egyéb dokumentumokkal — immár a harmadik vasos kötet telik meg; ezek valamikor majd érdekes olvasmányai lehetnek a pataki kollégium történetével foglalkozóknak. Kiderül a kötetből, hogy eddig 59 fehér asztal melletti találkozót tartottunk; a Hazafias Népfőrt I. kerületi Bizottságának székházában pedig (Bem rakpart 6. szám) ez év január 25-én rendeztük 72. klubestünket. Igen nagy volt az

örömünk, hogy immár második alkalommal találkozhattunk a sárospataki Comenius Tanítóképző Főiskola főigazgatójával, tanáraival és népes tanulócsoportjával; ők gazdag, színes, érdekes tartalmú műsor keretében számoltak be intézetük életéről, a benne folyó hagyományörző tevékenységről. Nagyon reméljük, hogy mielőbb hasonlóképpen örülhetünk majd a pataki Rákóczi Gimnázium budapesti szereplésének is.

Klubestjeinken már eddig is igen sok neves volt pataki diák szerepelt — ahogy magunk között trefásan emlegetni szoktuk — tette le a nagy érettségét. Hadd emeljem ki — a feljegyzések időrendjét követve — a következő öregdiák szereplőket: Béres Ferenc, Halmy Miklós, Urbán György, Barsi Ernő, Bertha Zoltán, Nagy B. István, Takács Tamás, Pécsi Sándor, Harsányi István, Mézszóly Dezső, Képes Géza, Weöres Sándor, Koncz Dezső, Néray Katalin, Szoboszlai Péter, Fekete Gyula, Hoppál Mihály, Koncz Gábor, Ku-

rucz Gyula, Kőrösi József, Lázár István, Vitányi Iván, Nagy János, Huszár István, Tóth József, Bige József, Nagy Tibor, Deme László, Béres János, Bencsik István, Király István, Maller Sándor, Szűcs Jenő, Szathmáry Lajos, Benda Kálmán, Janó Akos, Tukacs Béla, Azbej Sándor, Kardoss Béla, Ottó Ferenc, Szabó Ernő, Makkai László, Szabó Lajos, Czenthe Zoltán, Erdélyi Zsuzsanna, Jakab Sándor, Jakab Mihály, Varga András, Szijs Rezső, Volly István, Kádas Sándor, Károly István, Egey Antal, Takács Béla, Ködöböcz József, Árvay Attila, Kőrös Endre, Hegyi József, Raics István, Tóth-Máté Miklós, Harsányi Ádám, Nemes Nagy Ágnes, Lengyel Balázs és sokan mások. Biztosan bőven vannak a felsoroltak között, akik szívesen elmennének a mai pataki diákok közé, elfogadnák a meghívást pl. klubestekre beszélgetés, tájékoztató céljából.

Tartottunk négy anekdotaestet, összegyűjtöttünk mintegy hatszáz oldalnyi anekdotát, előkészületben van a pataki kollégium zenei krónikája. Rendeztünk majálisokat, Könyv- és némi pénzjutalmat szoktunk küldeni a Rákóczi Gimnázium, a Comenius Tanítóképző Főiskola néhány végzős növendékének, hogy ezzel is erősítsük az öreg és fiatal pataki diákok közötti kapcsolatot.

Példánkra öregdiákokból már sok baráti kör alakult Budapesten. A mi munkánkat szervezve és közlelve, sok más baráti kör életébe bepillantva, jó lelkiismerettel mondhatom, hogy érdemes öregdiák baráti köröket létrehozni s azok életében öregeknek, fiataloknak egyaránt részt venni. Fiúk, lányok tartsátok számon budapesti összejöveteleinket, s ha Pesten jártok, jöjjetek el közénk! Testvéreként üdvözlünk benneteket.

Baráti érzésekkel, pataki öregdiák szeretettel:

Dr. Harsányi István

CSUPA-FÉNY VERS

Napfényből koszorút fonok
fejedre,
csillagot, holdat festek a kezedre.
Te légy a legszebb,
a végtelen égbolt.
Amikor itt voltál,
minden olyan szép volt.

Lássalak mindig,
akármilyen távol
ne takarhasson el
szemem sugarától.

Világíts nekem,
és vigyázd a léptem,
boríts rám sötétet,
ha aludni tértem.

Emelj fel engemet
a Holdhoz, a Naphoz,
ne legyél hűtlen
hozzám és magadhoz.

Napfényből koszorút fonok
fejedre,
csillagot, holdat festek a kezedre
Te légy a legszebb,
a felhőkön léphess.
Amikor itt leszel,
minden olyan szép lesz.

MESSZE VAGY

Most, amikor messze vagy,
tőlem nagyon messze,
magányosan, sötétben
hullik rám az este.
Nevetek és közben sírok,
Úgy várok rád...
— nem hiszed? —
mint ahogyan vihar után
kinyílnak az íriszek.

SZERESS

A szerelem érett,
és az idő halad.
Életünk elúszik,
mint vízben a halak.

Ne engedd hát el
a perceket,
a szépet,
s próbáld meg szeretni,
ha így szeretlek téged.

UTÓIRAT

Szavaim csak szállnak a légbé'
mint árva, könnyű kis magok,
céltalanul lehullanak,
s én mindig nélküled vagyok.

KECSKEMÉTI ÁGOTA versei

Holmi

HÍREK

— 1980. február 27-én gimnáziumunk hattagú csapata egy testvériségek közötti szellemi vetélkedőn vett részt Királyhelmeceken. A vetélkedő témája Csehszlovákia mai kulturális élete volt. Csapatunkban a III. D-s Kormos Györgyi, a III. A-s Szendrey Katalin, a IV. A-s Ferencz Zsuzsa, Sárosi Katalin, a II. B-s Molnár István és a II. F-es Fazekas Ottó **foszlalt helyet. A négyesapatos** mezőnyben a sárospataki „együttes” a második helyet szerezte meg.

—A forradalmi ifjúsági napokon nálunk az idén is három nagy rendezvény volt. Március 14-én iskolai ünnepélyt tartottunk az 1848-as magyar forradalom 132. évfordulója alkalmából. Az ünnepélyen — a Himnusz elhangzása után — Fazekas Attila II. F osztályos tanuló mondott beszédet; majd a gimnázium tehetséges tanulói alkalomhoz illő műsort adtak. A III. D-s Kormos Györgyi Bartók Béla Este a széke-lyeknél c. szerzeményét játszotta el. A II. F-esekből álló trió (Geri Ilo-
na, Szekeres Zsuzsa, Fazekas Attila) 1848/49-es dalokat énekelt; a II. B-s Szabó Olimpia Mozart zongorára írt d-moll fantáziáját szólaltatta meg. A Balogh Ferencé tanárnő vezette irodalmi színpad tagjai Petőfi-versekre épülő összeállításukat mutatták be.

A Magyar Tanácsköztársaság kiáltásának 61. évfordulóját március 21-én ültük meg. Az ünnepély a díszteremben zajlott le. A Tanácsköztársaság jelentőségét Szathmári Sándor tanár úr méltatta. Az évfordulóra művészi hajlamú iskolatársaink színes műsorral készültek fel. A IV. F-es Matlák Erika Tóth Árpád Az új isten c. versét mondta el; a III. D-s Földényi Edit Csajkovszkij Nápolyi dal és Olasz dalocska c. zongoraszámát adta elő; az I. C-s Juhász Zoltán és az I. B-s Hamvas László Gebauer klarinétduóját mutatta be; a III. C-s Lukács Edit Beethoven g-moll szonátáját játszotta el; a II. C-s Donkó József Benjámín László Mi van a Hold túlsó oldalán? c. költeményét szavalta; az I. C-s

Tózsér Erika Chopin cisz-moll keringőjét szólaltatta meg; a gimnázium vegyeskara — dr. Takács Andrásné vezényletével — közkedvelt mozgalmi dalokat énekelt. — A kórus egyes számait a IV. F-es Sípó István kísérte zongorán.

Április 2-án nagyszabású ünnepély keretében emlékeztünk meg hazánk felszabadulásának 35. évfordulójáról. Az ünnepély maradandó élményt nyújtott az egész iskolaközösségnek: magas rangú, kedves vendégek jelenlétében zajlott le. Eljött hozzánk Anatolij Szemjonovics Drigin elvtárs, az SZKP Központi Bizottsága tagja, a Vologda területi pártbizottság első titkára vezetésével egy baráti szovjet küldöttség; itt volt nálunk Grósz Károly elvtárs, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a BABZ megyei Pártbizottság első titkára és Újhelyi Tibor elvtárs, a BABZ megyei Pártbizottság titkára. Látogatásukkal megtisztelték bennünket Sárospatak város párt-, állami és tömegszervezeti vezetői is.

Iskolai ünnepélyünk fényét igényes program emelte. Megnyitóként a magyar és a szovjet himnusz hangzott el; majd Derda István igazgatóhelyettes két nyelven köszöntötte a jelenlevőket. Utána Kádas Sándor igazgató emelkedett szólásra: felszabadulásunk 35. évfordulója tiszteletére emlékbeszédet mondott. Ezt követően Grósz Károly elvtárs — gimnáziumi tagszervezetünk megalakulásának elismeréseképpen — átnyújtotta iskolánk vezetőinek az MSZBT igazoló okmányát. A kedves aktus a vendégek megajándékozásával ért véget.

A felszabadulási emlékműsort igényes műsor tette teljessé. Bráth Mária I. F osztályos tanuló részletet adott elő Szilágyi Domokos Szerel-

mes versek a szabadsághoz c. ciklusból; Takács Ágnes IV. B osztályos tanuló a Rekviem c. Rozsnyesztvenszkij-versből szavalt el egy részletet; a II. és III. A osztály tanulói orosz népdalcsokrot mutattak be; Tóth Ildikó IV. A osztályos tanuló Ilja Ehrenburg tollából Mádo levelét mondta el; a II. A osztály tanulói orosz dallamokra szerkesztett játékos-táncos összeállítással szerepeltek; Szabó Olimpia II. B osztályos tanuló Csajkovszkij Szomorú dalocska című zongoradarabját játszotta el.

Végül — dr. Takács Andrásné vezényletével — iskolai énekkarunk Lóránd—Kapuvári Egységbe forraszt a KISZ, Lendvai—Kövesdi Míg az ember, Balázs Árpád Barátság, testvériség című kórusművét szólaltatta meg.

Felszabadulási emlékünnpélyünk kedves színtöltje volt a szovjet küldöttség egy tagjának, a kiváló muzsikusként, Szoboljev Gennagyij Ivanovics elvtársnak a bensőséges hangulat hatására rögtönzött ajándékhangversenye.

— Iskolánkban 1980. május 10-én került sor a negyedikesek hagyományos csengőbúcsújára. Ezt az ünnepi aktust most is több ezer vendég, érdeklődő nézte végig. A csengőbúcsú alkalmából előbb az ittmaradók képviselői „léptek színre”. Nagy Ilo-
na III. E osztályos tanuló Arany János Domonkos napra című költeményét szavalta el; majd a III. F osztályos Csomó Csaba mondott búcsúztatót. Később a IV. B-s Frikker Katalin köszönt el a tanári kartól, az alma matertől és diáktársaitól; a IV. D-s Boldizsár Marianna pedig Szüdi György Az atomkor küszöbén című versét mondta el. Végül Kádas Sándor igazgató beszélt az iskolától rövidesen megváló 164 negyedikeshöz.

PROFÁN TÖRTÉNETEK

VIII. Henrik angol királyt — egy fiatal, igéző nő láttán — elfogja a vágy. Szenvedélyesen ostromolja a hölgyet:

— Legyen a feleségem!

A nő megfontoltan válaszol:

— Ne fárassza magát, felség... Nem akarom elveszteni a fejem.

★

IV. Henrik francia király szemet vet egy udvarhölgyre.

„Rámenősen” faggatja:

Melyik ajtó vezet az ön hálószobájába, madam?

Az erkölcsös választ azonnal megkapja:

— A templomajtó, felség!

★

A schönbrunni kastélyban farsangi bál van.

Az egyik testőr, nem ismerve fel a jelenlevő, de neki hátul álló Mária Teréziát, évődő hangulatában nagyott üt a királynő fenekére.

Az inzultusra Mária Terézia visszafordul, s a könnyelmű testőr elsápad. De a kényes helyzetben is feltalálja és „kivágja” magát:

— Felség, ha a szíve is olyan kemény, mint a feneké, akkor el vagyok veszve.

Talleyrand-ról, a nagy francia államférfiről mondják, hogy amikor Napóleon halálhírét meghallotta, így kiáltott fel:

— Ez uraim, már nem esemény, csak egy hír!

★

Egy öreg katona meséli:

— Bizony, abban a csatában én is elveszítettem a fél lábam... Valaki közbeszól:

— De vitéz úr, hiszen magának mindkét lába megvan!

Az öreg katona bólint:

— A csata után megtaláltam...

★

Ferenc József — Budán tartózkodva — kinéz a királyi vár ablakán, s odafordul a szárnysegédjéhez:

— Hogy ezek a magyarok milyen ügyes emberek!

— Tessék, felséges uram?!

— A Duna pontosan ott van, hol a hajók járnak, és a víz épp ott folyik, ahova a hidakat építették.

★

A régi világban a káplár abrikoltja az újoncot, akinek sehogyan sem megy a fejébe a

rechtsm és a linksm (a jobbra és a balra át). Végre türelmét veszti:

— Hallod-e, te bundás! A rechtsm ugyanaz, mint a linksm, csak épp az ellenkezője!

★

Couve de Murville miniszterelnök felkeresi De Gaulle-t, a visszavonult francia államfőt.

— Tábornokom — szól —, most már gondolkoznunk kell rajta, hogy abban a valószínűtlen esetben, ha Ön egyszer meghalna, hová temessük. Ha az én véleményemre kíváncsi, azt mondom, Napóleon mellé, az invalidusok dómjába...

— Egy jöttment korzikai mellé?

A miniszterelnök új ötlettel áll elő:

— És mi lenne, ha a Diadalív alá hantolnánk el?...

— Még mit nem! Hogy minden amerikai turista végigcsámpázzon a siromon?

— Akkor csak egyetlen megoldás kínálkozik — szögezi le a miniszterelnök. Temessük az Orleans-i Szűz mellé!

De Gaulle egy pillanatnyi gondolkodás után beleegyezőleg bólint:

— Rendben van, ő megérdemli.

Sárospataki Krónika

A sárospataki Rákóczi Gimnázium KISZ-szervezetének lapja

A kiadásért felelős: Kádás Sándor igazgató

Felelős szerkesztő: Dobay Béla gimnáziumi tanár

Diákszerkesztők: Butella Marianna, Domonkos István, Kovács Judit,

Máté Magdolna, Szabó Olimpia és Tesmagi Mária

Eng. sz.: III/ISK/39/BO/1976 Borsodi Nyomda sárospataki telepe 80-2033 500 F. v.: László Lajos